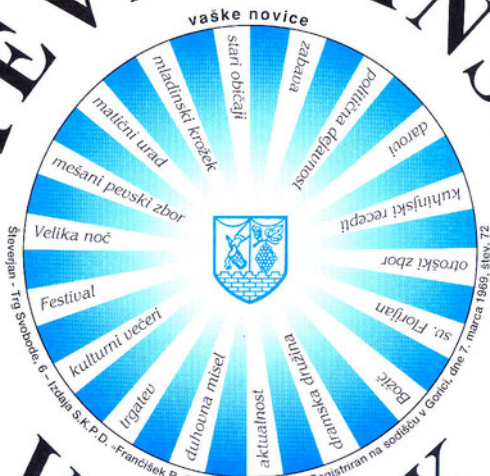

ŠTEVERJANSKI VESTNIK

OPREMLI ČLANI DRUŠTVA - F.B. SEDEJ-
UREDIL: MARJAN DRUFOVKA (glavni urednik), ANDREJKA HLEDE,
IVAN VOGRUČ, ELIANA HUMAR, KATJA DORNI, MARTINA HLEDE,
HADRIJANA CORSI, MARTINA VALENTINČIČ, ERIKA DORNI
EDI HLEDE (odgovorni urednik) - Lasten tisk

Spedizione in Abb. Postale Art. 2 Comma 20 c,
legge 662/1996 - Filiale di Gorizia

Ottobre-Dicembre 2000 - Nr. 4

Števerjan,

Okt.-Dec. 2000 Leto

XXXII

Štev.

4

IN BESEDA JE ČLOVEK POSTALA

Ko je sredi dneva sonce na višku, nam veliki zvon oznani angelovo češčenje. Kristus je s svojim rojstvom prelomil in na novo osmisлил človeško zgodovino, zato je spomin na skrivnost njegovega učlovečenja premor sredi našega delovnega dne. Za trenutek nas odtrga vsakdanjim opravilom in nam oznanja, da je »Beseda človek postala in med nami prebivala«. V božičnem času obhajamo spomin na zgodovinsko stvarnost božjega posega v človeško zgodovino in v življenje vsakega človeka. Mogoče le priznavamo, da se je v Kristusu – človeku udejanila božja beseda, toda kakšen smisel, katere učinke ima v nas učlovečena beseda? V božičnem pričakovanju se zaustavimo ob skrivnosti učlovečenja in pogledimo vase.

Bog je poslal na svet svojega Sina in ga napravil nam enakega. Mati Marija ga je nosila, zanj trepetala in ga pričakovala, kakor vsaka mati nestrpno pričakuje svojega otroka. Kot otrok se je Jezus igral in s svojimi igrami blagoslovil igre naših otrok. Tudi odrasli Jezus nam je bil v vsem enak. Hotel je biti truden, da bi s svojim počitkom blagoslovil naše spanje. Hotel se je veseliti, da bi s svojim nasmehom dal smisel naši radosti in veselju. Hotel je jokati, da bi posvetil naše solze. Res je, takega, človeškega Boga lahko koľnemo, lahko nanj pljuvamo in ga pribijemo na križ, toda ne moremo reči, da ga ni bilo. Betlehemeski hlev je pred nami: v jaslih leži Dete, stvarna, dejavna božja dobrota, ki posega v naše življenje. Kristus je po učlovečenju postal živa, človeška priča Besede, ki jo je s svojim življenjem, smrtjo in vstajanjem vsadil v naša srca, da bi se učlovečila v vsakem izmed nas. Od naše dobre volje in svobodnega sklepa odvisi, če bomo v tej Besedi spoznali odrešujočo vez med nami, bližnjim in Bogom. Bodimo torej odprti za Besedo, ki postaja človek, iščimo v sebi in bližnjemu zameetek učlovečene božje besede! V molčeči tišini, polni upanja in pričakovanja, se kakor Marija pripravimo na Jezusov prihod, da bo zares v vsakem izmed nas beseda človek postala: ne senca ali videz človeka, ampak pravi človek, pokončen, trden v svojem prepričanju, ves prežet s krščanskim veseljem.

ALESSIO STASI

POGOVOR Z MATIJO FAGANEL

Mladi fant, ki ima pri srcu študij oboe in nasploh kulturno udeleževanje je rad pristal na pogovor za naše glasilo. Družina se je pred dobrim letom dni preselila na Križišče v Steverjan. Spoznajmo ga.

- Kdaj si se začel ukvarjati z glasbo?

»Z glasbo sem začel razmeroma pozno, saj sem bil star že 12 let. Takrat me je ravnatelj S.C.G.V. »Emil Komel«, g. Silvan Kerševan, povabil na nek šolski nastop. Po nastopu me je začel nagovarjati, naj sledim učnim lekcijam kljunaste flavte in radoveden sem se odzval povabilu in se tako naudušil za igranje tega instrumenta.«

- Tvoja glasbena pot se je tako začela ...

»Samo eno leto sem obiskoval pouk flavte v razredu prof. Kerševana, nekega dne pa mi je on sam predlagal, naj začnem z igranjem oboe. Takrat sploh nisem vedel, kako ta instrument sploh izgleda in kakšen zvok ima. Da bi oboo spoznal, je profesor povabil na šolo prof. Andrejo Konjedic, oboistko, ki je ravnokar zaključevala študij tega instrumenta na ljubljanski akademiji. Zaradi težav, ki sem jih imel pri proizvajanju zvoka, me instrument ni takoj navdušil, a kljub temu sem se, na prigovarjanje profesorja in oboistke, odločil za ta študij.«

... in nadaljevala se je do diplome ...

»Prvo leto študija tega instrumenta ni bilo prav nič navdušujoče, bodisi zaradi fizičnega napora, bodisi zaradi neprijetnega zvoka, ki ga oboo proizvaja pri začetnikih. S časom pa sem se na instrument privadil in tako izboljšal tako zvok kot fizični napor. Prvi izpit, ki sem ga polagal na tržaškem konservatoriju je bil seveda teorija (prof. Daniela Brussolo), nato pa sem pri petem letu igranja opravil izpit nižje stopnje oboe. Pred letom dni sem opravil še izpit harmonije (prof. Hilarij Lavrenčič) in glasbene zgodovine (prof. Luisa Antoni). Končno pa sem se v zadnjem letu posvetil pripravljanju programa za diplomu in letos septembra diplomiral prav tako na tržaškem konservatoriju.«

- Udeležil si se tudi raznih poletnih tečajev in tekmovanj?

»V glavnem sem sledil pouku prof. Andreje Konjedic, dvakrat pa sem se udeležil tudi poletnih tečajev v Sloveniji in Italiji; leta 1997 sem obiskoval tečaj v Piranu pri oboistu Mateju Šarcu, letos poleti pa tečaj, ki ga je vodila oboistka Angela Cavallo, v vasici blizu Spilimberga. Udeležil sem se tudi dveh tekmovanj in sicer državnega tekmovanja republike Slovenije, kjer sem dosegel 3. nagrado in 1. mesto v moji kategoriji ter mednarodnega tekmovanja v Povolettu, kjer sem prav tako dosegel 3. nagrado.«

- Sodeloval si tudi v raznih komornih skupinah ...

»Na šoli so večkrat organizirali take skupine, v katerih sem igral tako oboo kot kljunasto flavto. Največkrat sem gotovo igral z oboo in to v najrazličnejših zasedbah, in sicer z godali, s flavto, največkrat pa z violino in klavirjem.«

- Sedaj obiskuješ tržaško univerzo in si hkrati aktiven v raznih zamejskih društvih ...

»Trenutno obiskujem drugi letnik na fakulteti strojniške inženjerije; v prostem času pa pojem v treh goriških pevskih zborih: v moškem zboru »Mirko Filej«, v pevski skupini »Musicum«

ter v števerjanskem pevskem zboru »F.B. Sedej«. Poleg tega sem pred kratkim postal član na novo ustanovljenega goriškega mestnega pihalnega orkestra.«

- *Tvoji načrti za bodočnost?*

»Moja glavna načrta sta seveda dokončati fakulteto, posebno pa nadaljevati z igranjem oboe, saj je moja največja glasbena želja igranje v kakem simfoničnem orkestru.«

Matiji se zahvaljujem za lep pogovor!

MARTINA HLEDE

CECILIJANKA

Kot je tradicija, se je tudi letos nas mešani pevski zbor "F.B.Sedej" udeležil tradicionalne revije pevskih zborov Cecilijanka. Kot je že ustaljeno, se je tudi letos zvrstilo lepo število zborov, in sicer 10 zborov v soboto, 18. novembra, 9 pa v nedeljo, 19. novembra. Mešani zbor "F.B. Sedej" je po uvodnem pozdravu predsednika ZSKP dr. Damjana Paulina otvoril večer s pesmijo *Dober večer*, pod vodstvom neutrudnega prof. Bogdana Kralja. Svoj nastop so pevci nadaljevali z Rachmaninovo *Bogorodice devo*, za zaključek pa je zbor krstno izvedel živahno *Lindo*. Občinstvo je dober nastop zbora "F.B. Sedej" nagradilo z navdušenim ploskanjem. Seveda pa se pevci nismo razšli po končanem koncertu. Zbor se je odzval povabilu domačina Marjana Terpina, ki je pevce lepo pogostil na svoji domačiji.

ELIANA HUMAR

MALA CECILIJANKA

Revija otroških in mladinskih zborov se vsako leto odvija na praznik Brezmadežnega spočetja, 8. decembra. Letos se je številni publiki, ki so jo v glavnem sestavljali starši in sorodniki malih pevcev, predstavilo devet zborčkov; ti so vsak na svoj način pokazali in dokazali, da znajo zapeti. Med nastopajočimi je bil tudi števerjanski otroški zbor, ki ga že vrsto let vodi Valentina Humar. Mali Števerjanci so se lepo izkazali v izvedbi vseh pesmic. Povedati velja, da so člani našega zborčka bili najmlajši med vsemi pevci.

S pesmijo *Čarovnica* Lenčke Kupper so publiko popeljali v svet čarovnije in sanj. Črnooka skuštrana čarovnica prijezdi na metli in se obnaša divje. Z vsem srcem si želi otroke začarati, pa ji to ne uspe. Prvi pesmici je sledila Marijina *Znamenje jasno*, s katero so otroci orisali lik Brezmadežne matere Marije: zvezdice zlate ji krasijo glavo, bele lilije ji v rokah drhtijo, obdaja pa jo svetlo sonce. V pesmi *Bobo Pridnik* Naceta Duha se nam predstavi simbol tistega človeka, ki zre v prihodnjo dobo, ima številne načrte, zna uporabljati računalnik, ne zanemarya knjige in nedvomno živi v teku s časom. Otroci so nam na koncu podali glavno sporočilo pesmice, ki pravi takole: "Saj nespametna je reva, kdor ne izkoristi dneva!"

Petje naših malčkov je popestrila klavirska spremljava mlade Eliane Humar.

Naši pevci so bili na odru upravičeno zbegani, saj jih je pač tudi letos snemala deželna televizija RAI. Postali so tako pravi akterji in se z brezhibnim petjem uveljavili med prave bodoče zvezde.

ANDREJKA HLEDE

DRAMSKA DRUŽINA

V mesecu januarju si bodo člani dramske družine ponovno zavihali rokave, stopili na oder in pričeli z intenzivnimi vajami. Osvežili si bodo spomin o spletu zadnje uprizorjene kriminalke – Plinska luč. Njihova želja je, da bi s to odersko igro, v prihodnjih treh mesecih, obiskali sosednje vasi v Brdih in pa slovenske vasi goriške pokrajine. Za letošnjo sezono so si člani zadali še en cilj: uprizoritev enodejanjke. Točnih informacij vam ne moremo posredovati, saj je še vse v režijski timitici.

DUHOVNA SREČANJA ZA MLADE

Od oktobra se števerjanska mladina ob petkih zvečer skupaj z bogoslovcem Alessiom zbira v Sedejevem domu na duhovnih srečanjih. Srečanja potekajo zelo preprosto in brez vsake prisile, kakor je za mlade primerno. Zberemo se okoli mize, izberemo poljubno temo in se o njej kar se da prosto pogovarjamo. Vsak doprinese svoje misli in izkušnjo, najbolj pomembno pa je, da se učimo biti odprti za drugačnost. Včasih izhajamo iz nedeljskega evangelija, včasih se nam ponujajo v razpravo sodobni problemi. Največ pozornosti smo doslej posvetili zapovedi "ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe", ki je temelj medsebojnih odnosov v krščanski družbi. Zaustavili smo se ob pomenu grajenja in utrjevanja lastne identitete na podlagi dobrih in slabih izkušenj, ne da bi pri tem izven sebe iskali potrdil ali metali krivdo na druge. Spoznavanje in sprejemanje samih sebe je bistven pogoj za dobro počutje, uspeh in zrelo, poglobljeno krščansko življenje, v katero smo vsi brez razlike poklicani.

Vse mlade Števerjance, kolikor jih še ni, prav prijateljsko vabimo, da se nam pridružijo na duhovnih srečanjih. Radi imamo številno družbo, da se med seboj soočamo, pogovarjamo – včasih kar vneto – in drug drugemu posredujemo svoje izkušnje ter pogled na svet in človeka.

PREDSTAVITEV KNJIGE "I DOLCI DI SONJA"

V soboto, 9. decembra, se je velika množica Števerjancev in drugih prijateljev zbrala v Grofovi dvorani na Goriškem gradu, kjer je bila predstavitev kuhinjske knjige *I dolci di Sonja di San Floriano del Collio*. Knjigo je napisala domačinka, ga. Sonja Maraž skupaj s hčerjo Ireno Bednarich. V knjigi, ki jo je izdala založba Edizioni della Laguna, je zbranih 95 slaščičnih receptov, ki jih lahko pripravimo ob različnih priložnostih (npr. v božičnem ali velikonočnem času). Knjigo sta predstavila odv. Marino de Grassi in g. Marco Felluga. Njemu gre tudi pohvala, da je stalno spodbujal vaščanko k pisanju knjige. V imenu svoje družine je spregovorila Irena Bednarich, ki se je topla zahvalila vsem navzočim za prisotnost. Nazadnje je, v imenu števerjanske občinske uprave, pozdravil domači pisateljici še župan Hadrijan Corsi, ki se je zahvalil g. Sonji in Ireni za napisano knjigo, ki bo nedvomno v pomoč marsikateri kuharici in ob končnem rezultatu bo vsakdo pobljže spoznal briške recepte. Sledila je še pokušnja izvrstnih slaščic; prisotni so se lahko posladkali celo z velikonočnimi fuljami, poleg teh pa so lahko pokusili še gubanco, pustne miške, piškote in druge dobrote.

ELIANA HUMAR

KAKO JE BILO ŽIVETI TAKRAT?

Intervju z gospo Klementino Humar

»Rodila sem se 4. februarja leta 1910 na Grdinci v Števerjanu. Že res, da govorim o svojem rojstnem kraju, a zame je iskreno najlepši. Oče se je imenoval Jakob, mami pa je bilo ime Frančiška Karara. V družini nas je bilo devet otrok: Karolina, Štefan, Lojzka, Štefanija, Antonija, Milka, Joško (pravili smo mu Pepe), Karlo in jaz najmlajša. Moja mama se je poročila dvakrat, a vsi otroci smo se imeli radi, kot da bi bili pravi bratje. Žal, danes ostali počivajo v božjem miru, samo jaz sem še živeča«.

- In zadivjala je prva svetovna vojna. Bili ste še otrok in morali ste v begunstvo.

»Majhna sem bila, pet let sem imela in smo morali v begunstvo. Pozno zvečer so nas prišli iskat italijanski vojaki in nas odpeljali z doma v Šmartno v Brdih in tam smo prenočili na odprtem. Naslednje jutro so nas odpeljali v San Giovanni pri Manzanu, v Furlanijo, kjer smo bili 40 dni. Z nami so bili Brici iz Kozane, Šmartnega, Furlani, družine iz Ločnika, Koprivnega... Spali smo na podstrežju velike hiše, vojaki so nam kuhali. Zatem so nas postavili na vlak in znašli smo se v Turinu, kjer smo bili dolga štiri leta. Stanovali smo na podeželju velemeda, v kraju Reggiorparco. Tam smo se resnično imeli dobro, seveda, grozno smo čutili domotožje. Oče in brat Pepe sta delala v tekstilni tovarni, odrasle sestre pa v tovarni marmelade. Jaz in brat Karlo sva hodila najprej v vrtec in nato sva začela ljudsko šolo. Opravila sem tri razrede. V italijanski družbi sem se znajda precej hitro in tudi dobro. Z nami je bil slovenski duhovnik, doma iz Kozane, in tako smo imeli slovensko mašo in nauk«.

- Na misel mi prihaja vprašanje. Zakaj ste bili odposlani in begunstvo na zahod, v Italijo, v vašem primeru v Turin? Tisti čas je veliko ljudi z naših krajev zbežalo na vzhod, v bivšo Jugoslavijo, in sicer v Ljubljano.

»Oče mi je povedal, da tisti, ki so stanovali na strateških, nevarnejših točkah, kot npr. na vzhodni strani Števerjana, v Pevmi, na Oslavju so iz strahu pred vojno, takoj zbežali in odšli v Ljubljano. Ostali, ki so stanovali na varnejšem, potem ko so zaprli most čez Sočo, so morali v razne kraje po Italiji«.

- Kakšen spomin nosite v srcu o vašem očetu?

»Imela sem ga zelo rada, bil je izredno dober oče in skrben gospodar družine. Tudi on je, nas otroke, imel zelo pri srcu in zmeraj nam je ponavljal: Ni očeta pod soncem, ki tako ljubi svoje otroke, kot vas ljubim jaz«.

- Kakšen je bil pa povratek v rojstvo vas?

»Domov smo se vrnili meseca marca leta 1919. Vojaki so nas prišli iskat na goriško železniško postajo in peljali so nas v Števerjan. Most čez Sočo je bil porušen in mimo Podgore, po Grojni, Kl nčinah, Pušči in Bonušču smo prišli domov. Slika, ki se nam je odpirala po poti, pa je bila dokaj pretresljiva: križ pri križu, stalno neko vojaško pokopališče. Hiše so bile v večji meri posute, stala je baraka pri baraki. Naš dom ni bil porušen, stal je na skritem in menda so tam imeli vojaki svojo postojanko in zatočišče. Kamor smo se ozrli po našem posestvu smo zagledali na milijone šrapnelov, svinčenk, medenih granat, bilo jih je na žaklje. Nabirali smo jih in prodajali«.

- *Ali ste radi hodili v šolo?*

»Zelo sem se je veselila. Četrti razred osnovne šole sem opravila v Števerjanu, zatem je prišla sestra Karolina z Maribora na obisk in me je s seboj odpeljala v Maribor, kjer sem dokončala ljudsko šolo, 5. in 6. razred. Vrnila sem se v svojo rojstno vas in hodila v nižjo srednjo šolo k redovnicam v Gorico. Želela sem nadaljevati študij, moja skrita želja v predalčku je bila postati učiteljica, a vendar časi so bili pač taki in kar kmalu sem se morala soočiti z realnostjo«.

- *In kaj potem?*

»Pomagala sem dragemu očetu na kmetiji. Pri 26. letu starosti sem dobila službo pri zobozdravniku na Travniku. Bil je jud, doma iz Madžarske in bil odgnan. Šele pozneje sem zvedela, da so njega z družino, ženo in triletnega otroka, aretirali na madžarski meji in odposlali v taborišča v Nemčijo. Obljubili so mi, da mi bodo pisali, a tega žal niso morali storiti. Ambulanto je prevzel italijanski zobozdravnik. Tam sem delala do konca 2. svetovne vojne leta 1945. Po naključju sem šla v Ljubljano, kjer sem zvedela o tečaju zobozdravništva. Opravila sem ga, trajal je dve leti, diplomirala sem se in tako postala dentistka. Delala sem in živela v Novi Gorici celih deset let, od leta 1948 pa do leta 1958. Vsako soboto zjutraj sem radevolje hodila na praktične vaje v kliniko v Ljubljano. To je trajalo več let«.

- *Končno se je vaša želja uresničila, in sicer uresničitev tudi na delovnem področju, a začele so se druge sitnosti, ki so vas precej mučile.*

»Tik pred letom 1947 ni meja v naših krajih bila še točno določena. Današnje obmejno področje se je delilo na dve coni: cona A in cona B. Medtem se je tudi Jožef, ki je kasneje postal moj mož, vrnil z vojne domov, bil je v posebni četi v italijanskem Battaglione speciale v Palermu. V coni A ni dobil zaposlitve in je šel iskat v cono B, kjer je dobil mesto uradnika na socialnem zavarovanju v Novi Gorici. In tako sva resnično imela veliko birokratskih sitnosti. Državna oblast nama je vzela italijanska potna lista, osebni izkaznici in onemogočena nama je bila vrnitev v Italijo. Na obisk k domačim sva hodila s kmečko propustnico. Po dolgih borbah sva ponovno dobila italijansko državljanstvo in si kupila stanovanje v ulici Mamelli, kjer sem opravljala prost poklic v ambulanti. Danes to počne sin Ivan, tudi on je seveda zobozdravnik. Kasneje, leta 1972, sva si sezidala hišo v ulici Giustiniani, kjer še danes živim«.

- *Govorili ste o svojem možu. Kdaj sta se spoznala in katerega leta poročila?*

»Z Jožefom Ušajem sem se poročila meseca marca leta 1949. Bil je Goričan. Poznala sva se že več let, prijatelja sva bila. Meseca decembra leta 1949 se je nama rodil sin Ivan na Kostanjevici, takrat sem pač delala v državni ambulanti v Novi Gorici«.

Gospa Klementina ima dober spomin, rada bere in poslušša dnevnik, zna veliko stvari in v pogovor se dobesedno razvija.

»Rada bi še nekaj povedala. Če pomislim na pereče zgodovinske dogodke, tudi grozote, je dovolj, da se ozrem na tiste, ki so se pripetile v moji življenjski dobi in vidim, kako so se narodi medseboj bojevali, drugačnost je bila od vedno zelo težko sprejeta, govorilo se je o rasnem čiščenju, o mejah ipd. Danes pa, minilo je le petdeset let, osnovni problemi ostajajo več ali manj nespremenjeni, a vendar nas vse hočejo združiti pod edino streho združene Evrope. Zgodovina je kazala precej drugačne poti. Tega ne razumem oziroma sem precej skeptična in bojim se za bodočnost nadaljnjih rodov«.

- *Danes ste v pokoju. Kako preživljate čas dolgega dneva?*

»Rada negujem vrt in rože. Zdi se mi, da sem na moji rojstni Grdinci«.

MARJAN DRUFOVKA

OTROŠKI KOTIČEK

Bilo je leta 1925. Gradili so števerjansko cerkev. Gradbena dela je vodil inženir Adami, doma iz Verone. Z mlado ženo sta stanovala v lepi prostorni hiši pri Vogričkih na Trojišču, v četrti stavbi, ob poti v Ščedno. Bila sem stara pet let. Vsak dan sem romala s kanglico mleka v rokah, čez Gabrski konec in Britof na Trojišče v inženirjevo stanovanje. Dan pred Božičem, ko je mlada gospa prelila mleko v njihovo posodo, mi je inženir, skupaj s prazno kanglico položil v naročje lepo škatlo, zavito v svilen papir in privezano z rožnato pentljo ter mi rekel: «Questo ti ha mandato Gesù Bambino». Vesela sem z darilom primahala domov k mami, ki je škatlo takoj odprla in iz nje potegnila prelepo lutko, ki je imela krasno porcelanasto glavico s svetlimi laski in život iz mehkega lesa in rožasto oblekico. Take lutke so bile pri nas redkost. Izdelovali so jih na Češkem. Privoščili so si jih le premožni ljudje. Otroci iz nižjih slojev o takih punčkah nismo niti sanjali. Mama je takoj ugotovila, da ta punčka ni za igranje na dvorišču, ker je dragocena in jo lahko kdo ukrade. Zmenili sva se, da bo lutka odslej spančkala v enem predalu visokega predalnika v spalni sobi. Tako bo ostala punčka zmeraj lepa. Dala sem ji ime Eva. Tako se je imenovala mlada inženirjeva žena. Začela sem hoditi v šolo. Vsak dan sem pogledala k Evici v predal, kjer je mimo spančkala. Doraščala sem. Vedno več je bilo učenja v šoli in pri verouku v zakristiji, vedno manj pa igranja z mojo punčko Evico.

Bilo je ob koncu šolskega leta. Obiskovala sem peti razred osnovne šole. Mama me je poslala v trgovino jestvin na Sovenco, četrte ure hoda od doma. Trgovina je bila v veliki hiši med cestama, ki sta peljali na levo v vas Cerovo, na desno pa v zaselek Hum. Med potjo sem šla mimo dveh gostiln, prva je bila na križiadi »Pri Tinčevih« (danes gostilna Koršič), druga bolj v reburu »Pri Mirkotu« (sedaj požgana hiša). Ko sem šla mimo druge gostilne sem na leseni mizi zagledala nič manj kot mojo Evico. Tam sta živeli dve deklici Vera in Vanda. Takoj sem sklenila, da bom nazaj grede vzela mojo punčko in jo nesla nazaj v predalnik. V trgovini je bilo več oseb pred menoj. Ko sem naložila v staro torbo nakup, sem se brž vrnila proti domu. Pred gostilno »Pri Mirkotu« je bil ustavljen voz s konjem, voznik pa notri ob policiu vina. Konj je z mize potegnil lutko, prestopil nekajkrat in ji strl porcelanasto lepo glavico. Izpod konja sem pobrala zmečkano Evico in v joku prišla domov. Le zakaj je moja ljubljena punčka naredila tak konec? Mama je takoj razvozlašala uganko. Poklicala je starega očeta »na raport«, ki je priznal, da je on dal deklicama Veri in Vandi lutko češ, da sem jaz že prevelika za igranje.

Še dolgo sem žalovala za mojo lepo punčko, a ohranila sem nauk za življenje. Nikoli nisem dala drugim otrokom ljubljenih igrač lastnih otrok. Ko so dorasli, so sami pospravili vsak svoje igrače in tako ohranili lepe spomine na lastno brezskrbno otroštvo.

ADA GABROVEC

SPOMINI NA MOJ RODNI DOM

Stanovali smo v leseni baraki (v kateri sem se rodila) na mali vzpetini, med vaškim kolovozom in pokrajinsko cesto, ki je povezovala briške vasi z mestom Gorico. Od pomladi, do pozne jeseni, je bilo na tej beli pokrajinski cesti veliko prometa: vozniki s širokimi vozovi, ki so jih po večini vlekli konji, so že v zgodnjih jutranjih urah prevažali raznovrstno sadje, od češenj, fig, češpelj, hrušk in jabolk, do orehov in debelega kostanja, na tržnico v Gorico.

Z drobnim kostanjem smo revnejši kmetje-koloni krmili prašiče za zakol. Med tednom so po tej cesti krožili tudi vozovi z volovsko vprego, ki so prevažali še druge poljske pridelke in razno kmečko orodje, ki je bilo takrat v rabi. V mesecu novembru so Brici že prodajali v mestu novo vino.

Po navadi, so sode novega vina prevažali na vozovih, ki so jih vlekli voli, da je šla vožnja počasneje. Polne sode novega vina niso zamašili z zamaškom (čepom); v odprtino vrh sode so vtaknili lesen tulec, v katerega so dali poljsko cvetje v znamenje, da vozijo novo vino, to pa zato, ker je vino v sodu še deloma vrelo (klokotalo). Prijetno je ob tem času dišalo po novem vinu; tudi z obraza voznika-lastnika je žarelo veselje. S prodajo novega pridelka (vina) je prišlo v družino nekaj denarja, saj je bila zima pred vrati, potreb v družini pa veliko. Do začetka druge svetovne vojne, je bilo mesto Gorica trgovsko središče za Brda, Vipavsko dolino in Tolminsko. V mestu je obratovalo večje število gostilnic z domačo kuhinjo, kjer so se shajali in okrepčevali ljudje, ki so prihajali s podeželja v mesto za nakup takratnih potreb. Ta gostišča so bila skoro vsa v slovenskih rokah, vsaj tako pričajo nazivi teh gostišč: Pri treh kronah, Pri belem zajcu, Pri zlatem pajku, Pri Zvezdi.

Pod pokrajinsko cesto, na severni strani Števerjana, se je raztezala »naša« mala kmetija v Logu, ki je obsegala v rebri dva vinograda, po grivah vrste raznovrstnih fig, veliko senožet z raznim sadnim drevjem. Prav na dnu kmetije, ob potoku Slatovnik je bil gozd s košatimi kostanji. Raslo je tudi drugo gozdno drevje, za les v vinogradih in pa za kurjavo. V leseni štali s podstrehom, smo redili po dve kravi. Mleko smo oddajali mlekaricam, ki so ga z ročnimi vozički vozile v mesto. Zelo težak je bil posel mlekaric. Koliko stopnic so prehodile, da so oddale mleko! Teličke smo vsako leto prodali mesarjem, da je spet prišlo v družino nekaj denarja. Jaz sem imela zelo rada teličke, te lepe in ljubeznive živalice. Mesarji so prišli po telička v jutranjih urah, ko sem bila v šoli. Mama mi ni nikoli povedala, da gredo telički v klavnico. Bila sem že v petem razredu ljudske šole. V knjigi Slepí slavčki, ki jo je napisal učitelj Karel Širok, sem brala naslednjo pesmico

Ti mukaš kravica
teliček muka pa doma.
A jaz povem ti na uho:
telička danes odženo!

Z bolečino v srcu sem sprejela dejstvo, da so bili vsi naši telički prodani za zakol.

Doma smo redili tudi po enega prašiča. Mama mi je že na začetku reje povedala, da ga bo v jeseni zaklal mesar iz sosednje vasi. Svinjina nam bo služila za hrano do prihodnje jeseni, ko bomo imeli koline in slanino (špeh) za prehrano. V letih detinstva, pa tudi v doraščajoči dobi nisem nikoli stradala. Stari oče Andrej je vsako jesen peljal na tržnico v Gradišče ob Soči voz razžaganih in nacepljenih drv. Z izkupičkom je nakupil za zimske mesece po dva stota koruze in pol stota pšenične moke, da smo imeli ob praznikih na mizi domač kruh. Bili smo srečna družinca vse do leta 1932, ko je stari oče opešal; star je bil 71 let. Takrat ga je gospodinja poklicala v Dvor in mu rekla: »Andrej, grunt potrebuje sveže moči, ti si se postaral. Ali se tvoja hči poroči, ali pa ti dam slovo!«. Naslednje leto se je mama poročila. Trinajstletna deklica sem dobila pisanega očeta-očima. Toda ni bil priden delaven kolon, kot je bil stari oče. Čez malo let, nam je gospodinja dala slovo.

Pesnik Alojz Gradnik, Bric, doma iz Medane, je predobro vedel, kaj pomenita besedi kolonstvo, slovo. Napisal je pesem Briškemu kolonu, ki se glasi:

Vse leto in ves dolgi dan
razrivaš pusto, golo grivo.
Ko da ji v grudih srce živo
iščeš, zemlji si vdan.

A kaj skrbi obraz potan?
Povej, kaj strah tišči ti v sivo
glavo? Ah, ne sodiš krivo,
kar ljubiš, ljubiš vse zaman.

Morda za svetega Martina,
ko bodo sodi polni vina,
tvoj gospodar ti da slovo.

In brez pomoči in utehe
ti, s kravo, deco in ženò
iskat si pojdeš druge strehe.

Novo streho smo dobili v zaselku Hum v župniji Kojsko. Bila je velika kmečka hiša z veliko kmetijo, ki je segla do potoka Slatovnik. Onstran Slatovnika je bila vidna kot na dlani »naša« domačija v Logu, moj ljubljeni rojstni kraj.

Po drugi svetovni vojni, je bilo odpravljeno kolonstvo. Mnogi kmetje-koloni so si s težavo odkupili zemljišča in postali lastniki zemlje prepojene z znojem, a tudi z ljubeznijo naših prednikov kolonov-trpinov.

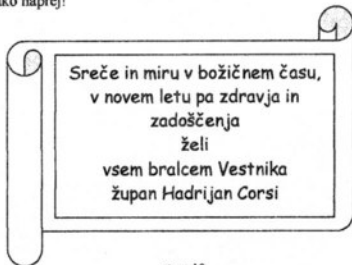
Meni ni bilo dano, da bi si odkupila rodno domačijo v Logu; številna, velika družina, otroci še majhni. Dobri, sedaj že pokojni, g. župnik Sedej mi je omogočil, da sva z možem odkupila malo cerkveno kmetijo, ki meji z »našim« Logom. Hvaležna sem Kmečki banki iz Gorice, ki mi je dala ustrezno posojilo. Dobršni del našega bivšega zemljišča v Logu je odkupil in pridno obdeluje, priden, mlad števerjanski vinogradnik Mirko.

Ob izbiri lažjega zaslužka, je veliko naših mladih zapustilo poljedelstvo in se zaposlilo v bližjem mestu; le tisti, ki so zares zakoreninjeli v domačo zemljo, so ostali zvesti izročilom naših prednikov, kajti zemlja domača, ni prazna beseda. Zelo rado počiva oko ob pogledu na čedne domačije sredi lepo obdelanih vinogradov in sadovnjakov, ki so v ponos naši števerjanski skupnosti, kjer ni več stare revščine, ampak neko umirjeno blagostanje, ki krepi kmečko zavest v srcih naših družin v našem lepem briškem okolju.

ADA GABROVEC

METKALFE

V petek, 15. decembra 2000, je skupnost družin Sončnica priredilo, v veliki dvorani kulturnega centra »Lojze Bratuž« kulturni večer posvečen glasbi. Nastopal je priznani slovenski kantavtor Adi Smolar. Preduvod njegovemu nastopu pa je pripravila domača mlada glasbena trioskupina Metkalf: Luka na kitari, Marko na bateriji in Manuel na basu in vokalno so oblikovali lep koncert. Fantje, tako naprej!

ZAHVALNA NEDELJA

*»Tebi gospod moja hvala zveni,
za vse prejete darove.«*

V nedeljo 12. novembra, dan po prazniku sv. Martina, smo kot običajno v Števerjanu praznovali zahvalno nedeljo; slavje se je pričelo s sv. mašo ob desetih, ki sta jo darovala domači g. župnik Anton Lazar in g. Joško Kragelj. Med darovanjem so otroci in mladina pred oltar prinesli pridelke naših kmetov in vinogradnikov, od kruha, do sadja in zelenjave, seveda pa ni mogla manjkati pristna briška kapljica. Bogu gre zahvala za vse prejete darove, s katerimi se preživljamo, vendar, kot je v pridigi nagovoril prisotne g. Kragelj, ne smemo pozabiti na tiste majhne darove, ki jih vsak dan prejemo, tudi od bližnjih. Ob zaključku smo vsi župljani zapeli še zahvalno pesem, kateri je sledil blagoslov kmečkih in drugih vozil in prošnja, da bi Bog Oče varoval vse tiste, ki bodo z njimi vozili in delali ter jim tudi v prihodnjem letu poslal obilne sadove. Gospodinje in kmetje so pripravili še prigrizek ob pokušnji novega vina.

V popoldanskih urah smo se zopet zbrali v cerkvi pri molitvi, kateri je sledil koncert vaškega mešanega pevskega zbora, ki sta ga organizirala prosvetno društvo F. B. Sedej in župnija sv. Florijana in Marije Pomočnice. Izbran je bil ta dan, da bi se s koncertom zahvalili dolgoletnemu, zvestemu pevcu, pokojnemu Cirilu Terpinu, ki je bil s svojo pristno ljubeznijo do petja zgled mnogim števerjanskim pevcem; letos bi namreč praznoval 50 let rednega petja v zboru. Po uvodnem pozdravu g. župnika, je bogoslovec Alessio Stasi prebral nekaj zahvalnih misli, ki jih je zbor posvetil temu neutrudnemu pevcu, ki je v zboru samem pustil globoko, nenadomestljivo praznino. Zbor je nato, pod vodstvom prof. Bogdana Kralja, zapel najprej hvalnico Bogu Tebe pojem (Bortniansky), Vasiljauskaitejino latinsko mašo; svoj program je nadaljeval s tremi deli iz slovsanske liturgije: Mokrnanjevo Opelo-Njest svjat, Čajkovskijevim Otče našem in Bogoroditse Devo Rachmaninova. Zaključil pa je s tremi slovenskimi Marijinimi: Hladnikovo Je mrak končan, Jerebovo Že pada mrak in Gruberjevo Sonce že zahaja in večer sklenil s Kimovčevo Ah, ne mislimo.

Ob koncu se je Cirila Terpina in njegovega delovanja spomnila še predsednica Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice prof. ca Lojzka Bratuž; nato se je sin pokojnega Cirila dr. Damjan Terpin zahvalil zboru, da se je s koncertom spomnil očeta in pevcem zaželel nadaljne uspešno delovanje.

Zbor se je želel intimno zahvaliti dragemu sopevcu, s šopkom rož njemu najprijubljenih barv, ki je stal cel koncert pred zborom in katerega so pevci, takoj po zaključku, nesli na grob, kjer so zapeli še nekatere motive.

MARTINA VALENTINČIČ

V soboto, 11. novembra, se je mešani zbor odzval vabilu pevske skupine »Coral di Lucinis« in zapel lep izbor cerkvenih pesmi na XXII Zborovski reviji sv. Martina v cerkvi sv. Jurija Mučenika v Ločniku.

V nedeljo, 17. decembra se je zbor predstavil v stolnici sv. Jurija v Porciji pri Pordenonu, z melodijami iz staroslovsne liturgije in božičnimi pesmimi.

Mešani pevski zbor bo imel v božičnem času zelo razvejano dejavnost. Pevce čakajo namreč številni nastopi:

26. decembra: božičnica v goriški stolnici v organizaciji Zveze Cerkvenih Pevskih Zborov iz Gorice;

7. januarja: koncert pri sv. Ivanu v Trstu;

21. januarja: sveta maša v kraju Bardo v Benečiji.

Toplo vabljeni!

BOŽIČNO SREČANJE MED OBČINAMA ŠTEVERJAN-BRDA

V petek, 22. decembra, je potekalo v občinski sejni dvorani v Števerjanu že tradicionalno, vsakoletno srečanje med upravitelji občin Števerjan in Brda, ter predstavniki raznih kulturnih organizacij, lovske družine, policije-orožnikov, finančnih stražnikov..., kjer so si medsebojno izmenjali božična in novoletna voščila. Župana Corsi in Mužič sta si s stiskom rok potrdila plodno sodelovanje, ki traja že vrsto let.

IZ BRIŠKEGA ČASNIKA...

LE EN GRADNIKOV VEČER

Zadnjo novembrsko soboto se je dvorana gradu na Dobrovem napolnila do zadnjega kotička in več. Radovan Kokošar je iz klavirja izvabljal spremljajoče melodije, z lastnimi pesmimi pa so presenečali sodobni briški pesniki: Andraž Beguš, Robert Gašparin in Petra Koršič.

Z interpretacijami pesniških stvaritev omenjenih treh mladih Bricev in Gradnika je navdušil še Borštnikov nagradjenec Aleksander Krošl. Staša Peršolja za klavirjem in Rosana Peršolja s prijetnim sopranom pa sta z glasbenim nastopom tudi tokrat poželi bučen aplavz. Prilegel bi se le še pozdrav (sicer prisotnega) župana.

Letos bi lahko pogrešali še dva Gradnikova večera ali nastope umetnikov izven Brd. Polna dvorana na letošnji prireditvi pa kaže, da morda število večerov in znana imena niso vedno dovolj za uspeh. Letošnji recept je zahteval voljo in iznajdljivost vseh sodelujočih ter Herka Saksido za »kustosa« dogodka – tako je bilo tudi 300 tisoč tolarjev dovolj za poklon Gradniku.

MELITA PERŠOLJA ČERNE

MEDANA – NAJLEPŠI KRAJ V SLOVENIJI

Brda pogosto prejemajo nagrade, ki so v zadnjem času ponos nekaterim briškim vasem. Tako je letos Medana ponovno prejela častitljivi naziv najlepšega kraja v Sloveniji.

Največji slovenski turistično-ekološki projekt Moja dežela – lepa in gostoljubna se je za Brice uspešno iztekel. Svečana podelitev priznanj je bila v petek, 17. novembra 2000, v Slovenskih Konjicah. Udeležili so se je predstavniki občine Brda in KS Medana. Ocenjevalna komisija pri Turistični zvezi Slovenije je od junija do oktobra po predhodni selekciji na krajevni, občinski in regijski ravni pregledala kar 106 krajev in med njimi izbrala najbolj urejene po posameznih merilih. Tako se je med severnoprimske kraje v merilu drugi kraji na najvišjo stopničko povzdignila Medana, Nova Gorica pa v merilu večjih mest. Upamo, da bo ta laskavi naslov padel na plodna tla tudi med Brici in da bodo začeli kraji že v sami občini tekmovati med seboj in se potegovati za naj naj naslov. Če je ena lepo urejena hiša lahko zgled ostalim hišam, je lahko en kraj zgled ostalim ... in mogoče bodo nekoč prav Brda dajala zgled najlepše urejene in gostoljubne deželice celotni Sloveniji.

PREJELI SMO S PROŠNJO ZA OBJAVO

O MLADINI...

Naša družba je priča velikim spremembam. Radijska in televizijska poročila nam stalno poročajo o priseljencih, ki se zatekajo v naše kraje. Kako pa je z našo mladino? Oni, ki so naša bodočnost, bodo znali sprejeti v svojo sredo nove narode, ki se bodo v bližnji prihodnosti naselili v naših krajih?

Naši vaščani, ki so preživeli I. in II. svetovno vojno, pravijo večkrat: "Ti mladi ne znajo potrpet, so punhi vsega...". Ali je naša mladina resnično taka? Premislimo. Kako se mladi v vasi družijo? No, dobro vemo. Mladi so še vedno razdeljeni na dva pola, kot je vedno bilo in mislim, da bo v Števerjanu še vedno tako. Da, to je del vaške stvarnosti. Ne glede na to dejstvo, pa pomislimo, kako se med sabo družijo "ta bolj verni", čeprav večkrat niso prav taki, kot se kažejo v resnici. Ali še vedno obstaja med njimi taka vez, kot je bila do pred približno petimi leti? Bojim se, da ni več tako. Žal! Zakaj pa je do tega sploh prišlo? Je kriva mladina ali so krivi starši?

Mogoče je res, da "ta mladi so punhi vsega..." kako pa so med seboj v prijateljskih vezeh? Obstaja nekaj manjših skupin, ki se znotraj vsake celote dovolj dobro razumejo. Ne znajo pa se spoprijateljiti z ostalimi. Zakaj? Danes je prišlo celo med mladimi v istih skupinah do predsotkov: "glej, kakšne hlače ima danes tisti...", ali pa: "kakšno frizuro ima pa danes ta una...". Ali obleka res naredi človeka? Ugotavljam, da mladina dandanes večinoma sodi ljudi samo po zunanjem videzu. Zato je "prava klapa" začela počasi propadati. Na videz je še zdrava, če pa pogledamo globlje, ni tako. Žal!

Vsak mlad človek si želi neke skupnosti, družbe, v kateri bi ga prijatelji razumeli in bi se z njimi sam lahko zabaval. Žal pa je veliko mladih nima. Zakaj glavni voditelji družbe ne sprejemajo novih oseb, ki bi v skupnosti lahko uvedle novosti, zanimivosti, nove ideje? Ah, saj res: če ljudi sodimo po zunanosti ne moremo sprejeti novih oseb. Če pa dalje premišljujemo: nihče ni brez napak. Saj tudi v Sv. pismu (je tako, "ta verni?") je zapisano: "Kdor je brez greha naj prvi vrže kamen vanjo." (Jn 8,8).

Kdor pa ne sprejme svojega bližnjega pomeni, da ni sprejel niti samega sebe. Če ne sprejmeš svojega bližnjega pa si egoist.

Božič je pred nami. Jezus se je rodil, da bi osrečil vse nas, vso družbo. Zato: osrečimo tudi mi drug drugega – a ne materialno (npr. z darili). Premišljujmo vsi skupaj: dedki, babice, očetje, matere, mladina in tudi neporočeni. Dajmo si roko brat bratu in pozabimo na vse predsodke. Sprejmimo same sebe in svoje bližnje in ustvarimo spet "zdravo klapo", kot je bila v starih časih. Na tak način bomo lahko sprejeli tudi nove narode, nam različne ljudi, ki se vedno bolj pojavljajo na našem območju.

NEMIRNI TOMAŽ

BOŽIČNICA – 6. januar 2001

Kot že tradicija zahteva, se v Sedejevem domu vsako leto odvija božičnica v organizaciji članov društva. Letošnji program zajema številne novosti: otroci osnovne šole nam bodo uprizorili igrico *Mavrična ribica* v režiji učiteljic, domačina Matija Faganel - oboa in Valentina Pavio – klavir pa nam bosta olepšala božični čas z izvedbo Koncerta št. 3 v g-molu (Grave, Allegro, Sarabande, Allegro) G.F. Händla. Sledilo bo nagrajevanje dobitnikov natečaja *Moje jaslice*; mlada žirija bo 26. decembra obiskala vse otroke in si ogledala postavljene jaslice. Ob koncu bodo najsrečnejši v publikli nagrajani s tipično novoletno tombolo. Pridružite se nam.

ŠTEVERJANSKI "ABRAHAMOVCI"

Z avtobusom Petruz, ki pelje nekaj več kot 50 oseb, se je odpeljalo naših 16 "abrahamovcev" na izlet. Naj povemo, da so trije bili odsotni, ena pa je žal že pokojna. Kar pa je potrebno povedat je treba, in sicer to, da so praznovali res kot se takemu jubileju spodobi, brez nobenih odpuščanj, pohvala gre seveda izredni organizaciji.

V soboto, 2. decembra, se je njihov dan pričel nekaj pred deseto uro zjutraj na trgu v Števerjanu, kjer so se zbrali in se vsi skupaj udeležili sv. maše. Po končanem božjem obredu so se z zgoraj navedenim avtobusom odpeljali na zakusko v domačo gostilno pri Koršiču. Ob pršutu, salami in siru so se soočali z neusmiljenim časom, ki tako hitro beži in pa ponovno navezali stike s prijateljem, ki ga že dalj časa ne vidijo. Takoj po opoldnevu so se napatili proti goriškemu pokopališču, kjer so se s polaganjem cvetja spomnili pokojne sošolke Lucije. Odšli so tako proti Piranu, kjer jih je čakal ogled mestnih zanimivosti. Krona izletu je bila večerja v znani restavraciji "Pri ribiču" v Portorožu, kjer so naši "abrahamovci" resnično skoraj do onemoglosti obirali slastne ribice. Sledil je ples in pa zabava, pokukali so tudi v bližnji casinò, do poznega večera. Povratek v Števerjan je soupadal z mračno, na pol temno nočjo.

Poglejmo še imena "abrahamovcev": Nevio Bulfoni, Anica Buzzinelli Dušan Drufovka, Lucija Hladnik, Bruno, Carlo in Lilijana Hlede, Mario Jakin, Hijacint Jussa, Boris Komic, Martin Korečič, Branka Koren, Emil Maligoj, Enio Manià, Ivan in Dušan Maraž, Silvano Medvešček, Mirko Mužina, Vilma Pintar in Renata Rosso.

V ŠTEVERJANU SE ZBIRAJO KRVODAJALCI

Na pobudo nekaterih števerjanskih krvodajalcev, smo se v četrtek, 14. decembra, zbrali v Sedejevem domu v Števerjanu. Hoteli smo preveriti, če je mogoče ustanoviti sekcijo krvodajalcev tudi v naši vasi. Z nami sta bila pokrajinski predsednik združenja krvodajalcev Egidio Bragagnolo in predsednik svodenske sekcije krvodajalcev Branko Černic. Oba sta nam lepo opisala delovanje združenja krvodajalcev in pomen ustanovitve take sekcije tudi v Števerjanu. To je danes važen pomen, saj nam prav v teh dneh pričajo razni mediji o škandalu okuženega krvosa, ki je privedlo do številnih smrtnonevarnih bolezni. Govori se o ljudeh, ki prodajajo svojo kri, tudi če ni ta zdrava in močna, to se pravi, da ima vse sestavine komaj nad minimalnim standardom. Vsemu temu se lahko izognemo, če so na razpolago zdravi krvodajalci, »naši«, iz naših krajev, ne pa iz tujih držav, posebno iz tretjega sveta, kjer nimajo tako stroge selekcije krvodajalcev kot tu pri nas. To se žal dogaja in niso vsi informirani o tam. Če bolnica nima na razpolago dovolj krvi (pomislimo, da je potrebno za operacijo na srcu potrebnih 70 – 80 litrov krvi in da aktivni krvodajalec pa daruje dvakrat ali trikrat letno samo po 400 ml krvi), mora poklicati takoimenovane multinacionalke, ki spekulirajo na tem področju.

Govornika sta nam povedala da je lahko krvodajalec vsakdo, ki je zdrave narave in ima najmanj 18 let in največ 65. Trenutno imamo v Števerjanu le 14 krvodajalcev. Za ustanovitev nove sekcije pa potrebujemo še najmanj 30 novih. Če pomislimo, da skoraj vse okoliške občine imajo svojo sekcijo krvodajalcev, ugotovimo, da je 14 krvodajalcev za Števerjan premalo. To je lahko tudi zaradi premajhne propagande, ki bi lahko vzbudila nove krvodajalce in bi dala dovolj informacij tistem, ki ima pomisleke in predvsem strah. Prav o tem je bilo največ govora, o strahu do injekcij in o strahu okužbe samega krvodajalca. Kdor daruje kri je popolnoma obvarovan, ker se vse odvija

v popolni gotovosti. Sam krvodajalec pa dobi, po vsaki dajatvi totalno analizo svoje krvi. To pa je zelo dobro, če pomislimo, koliko stroškov je deležen vsakdo, ki gre k zdravniku in mu ta predpiše analizo krvi. Tega pa ne vedo vsi. Zato je potrebna sekcija, ki ima stike s prebivalci in jih počasi uvaja in informira.

Večer je dobro uspel, saj prav v teh dneh so tisti, ki so odšli najbolj navdušeni, že šli prvič darovati svoje kri. Svetujem vsakemu, ki je zdrav, da daruje svoje kri. Ko se odločiš za to pomembno dejstvo, pojdi v transfuzijski center v goriško bolnišnico od 8. ure do 10.30. zavedaj se, da lahko rešiš komu življenje.

IVAN VOGRIČ

OTROCI OSNOVNE ŠOLE PIŠEJO...

MOŽIČEK KOPITLJAČEK

Možiček kopitljaček,
to bister je junaček,
nikdar se ne upeha,
kopitati ne neha,
kopita skoz in skoz,
kopitne Anko v nos.

LUKA FIORELLI, 1. razred

Luka telefonira: Halo, halo! Tu je Luka, prosim Lorenzota.
Halo Luka, tu Danjel. Lorenzota ta trenutek ni. Vrne se kmalu. Naj mu kaj sporočim?

LORENZO VIZIN, 1. razred

SONČEK

Sonček, zlati sonček, kje si, kje si? Oglasi se in se zaiskri.

DANIEL HLEDE, 1. razred

GORICA DANES

Gorica se je spremenila. Danes ima več hiš. Ceste so asfaltirane. Ima manj njiv. Ljudje so drugačno oblečeni in imajo različne navade. Opravljajo različne poklice.

GABRIJEL LANGO, 2. razred

SONČEK

Na svetu si, da gledaš sonce, na svetu si, da greš za soncem. Na svetu si, da sam si sonce in da s sveta odganjaš sence.

LIZA TERČIČ, 2. razred

MOJ OČE - TATA

Moj tata ima vino. Moj tata se kliče Giorgio Marega. Je poročen in ima tri otroke. Z nami se rad igra. Rad prodaja vino.

MICHELE MAREGA, 2. razred

MOJA SREČA

»Kako lahko pridem do sreče?« To je vprašanje, ki si postavlja na tisoče ljudi. Težko je odgovoriti nanje. Tudi jasnovidci ne znajo točno odgovoriti z njihovimi sredstvi. Za srečo se je treba truditi, ne pa misliti, da pade z neba. Tudi milijonarji so se morali truditi zato, da so prišli do bogastva. Tudi jasnovidci s kartami ne naredijo ali pomagajo prav nič. Delajo to za »osrečiti« ljudi. Toda to nima nobenega smisla, ker sreča ti ne pride, tako, da odpreš dlan in pride k tebi. Sreča je nekaj za katero se je treba zelo truditi in boriti. Srečo je treba znati videti v majhnih stvareh, v vsakdanjosti, ne pa v velikih rečeh. Treba je biti zadovoljni z majhnimi rečmi, ne pa vztrajati in vztrajati v zasledovanju nedosegljivih stvari. Vedno moramo pomisliti, kako bi bilo, če ne bi imeli teh vsakdanjih zadoščenj. Tudi, če imaš veliko denarja in si se skregal z ženo, otroci pa te nimajo radi, te denar ne bo mogel nikoli osrečiti, ker v njem ni sreče. Denar rabiš za nakupovanje, ne pa za srečo. Sreča je v ljubezni od drugih do tebe, je v čisti vesti, v dobrih prijateljih, v družini. Vsak dan, ko starši kupijo kruh ali kaj podobnega, bi morali reči vedno: »Oh, kakšna sreča, da lahko imam hrano«, ker niso vsi deležni te sreče. Srečni smo tudi lahko, ker imamo dobre sorodnike, starše, prijatelje. Vse to je sreča. Toda veliko ljudi veruje, da jim bodo jasnovidci »prikazali« pot do sreče, kar je strašna napaka. Jasnovidci so samo ljudje, ki verujejo v karte in v vsa njihova sredstva. Toda sreča ni denar, ni jasnovidec. Sreča je ljubezen.

COSTANZA FRANDOLIC, 4. razred

MOČ ČLOVEKOVE VOLJE

Vsem ljudem je Bog dal človeško voljo. Na žalost te volje vsi ne uporabljajo. Na svetu so tudi ljudje, ki te volje ne poznajo. Nekateri ljudje izgubijo voljo, če jim kdo umre ali v nesreči ali zaradi bolezni. Zdi se jim, da brez ljubljene osebe ni več življenja. Poznam moža, ki je pred leti izgubil ženo zaradi bolezni. Hodil je šestkrat na dan na pokopališče in jokal ob grobu. Potem je začel piti alkoholne pijače in se kregal s hčerko in sinom. Po nekaj letih je začel misliti, da mora menjati način življenja. Odločil se je, da ne bo več hodil v gostilne in začel spet obdelovati zemljo.

Takrat je razumel, da se ne sme izgubiti človekove volje.

NIKOL DORNI, 4. razred

GRAJSKI VRT

Pod starim gradom, vrt stoji.
 Na vrtu vseh vrst rož cveti.
 Na vrtu raste vrtnica, ki ne oveni.
 Na trati stoji visok vodomet,
 ki enkrat na leto spusti vodo.
 Na hrastu velika zlata ptica gnezdi.
 V gnezdu tri zlata jajca se blestijo.
 Rosna trava se v soncu lesketa.
 Kraj pota tri lešniki rastejo.
 Jaz si naberem tri lešnike,
 vsakega od enega drevesa.
 V rosni trati črčki pojejo,
 da je nam lepo.
 Zdaj iz tega vrta grem,
 a večkrat obiskal ga bom.

ANDREJ BREŠAN, 4. razred

V NARAVI

Po hribih sem hodila,
 po skalah se plazila,
 slapovom se uždila.
 Na soncu sem se grela
 in si tiho pesem pela.
 Na travi sem ležala
 in se naglas režala.
 Videla sem metulja na roži,
 ptička na nebu, ki kroži.
 Po gozdni poti sem
 najprej odšla,
 do krasne jase sem prišla.
 Vsedla sem se na travico
 in odvila svojo malico.
 Pila sem oranžado
 in jedla marmelado.
 Domov grede
 obšla sem jezere dve.
 Sonce je zahajalo
 in temno je postajalo.
 Na uro sem se ozrla
 in domov sem jo ocvrla.

LARA PRINČIČ, 5. razred

MOČ ČLOVEKOVE VOLJE

Nekateri ljudje imajo veliko volje, nekateri manj in nekateri več. Voljo lahko imamo do dela, do učenja, do športa itd. Kar zanima mene o volji, je volja do učenja in do športa. Jaz se udeležujem baleta v Gorici in ta je moj prvi šport od leta 1995. Da sem uspela pri baletu, je bilo treba dovolj volje in požrtvovanja. Moj prvi problem je bil ta, da sem imela noge navznoter in sem hodila zelo neprimerno. Drugi moj letošnji problem je, da nisem še uspela pri »spaccati«. Za to vajo je treba res imeti dovolj volje. Mislim, da do konca leta mi bo uspelo.

Pri učenju pa se mi je zgodilo, da sem se pred enim mesecem zelo slabo učila in izgubila vso voljo. Sedaj pa se mi je res vključila pamet in se rada učim. Pri delu pa ne vem, kako teče, ker doma pomagam malo babici in mami pri čiščenju praha, res ni za to treba veliko volje. Za konec po mojem moč človeka je v volji.

STEFANIA BERETTA, 4. razred

Učenci in učiteljice osnovne šole Alojz Gradnik želijo vsem bralcem in bralkam, obenem vsem domačim, doživete božične praznike in obilo sreče v letu 2001.

ROJSTVA:

30. septembra 2000 se je rodila mala Lara Frančiška. Očku Armandu Škorjanc, mamiici Luciji Danieli Zorat in bratcu Luki čestitamo, novorojenki pa voščimo obilo sreče.

POROKE:

14. oktobra sta si v štandrežki cerkvi obljubila večno zvestobo Martin Komjanc in Martina Nanut. Uredništvo se z njima veseli ob tako važnem življenjskem koraku in jima kliče še na mnoge lepe trenutke na skupni poti.

21. oktobra 2000 sta na skupno življenjsko pot stopila, v cerkvi sv. Florijana, Maria Klanjšček in Adelchi Sbuelz. Uredništvo jima čestita in želi, da bi bilo novo skupno življenje srečno in polno lepih trenutkov.

DAROVI:

ZA CERKEV ŠTEVERJANU: zahvalo za srečno trgatav Aleš Komjanc 100.000, N.N. 100.000, N.N. 100.000, Ivan Maraž 100.000; v zahvalo za vse prejete darove Z.T. 100.000; v spomin na pokojnega msgr. dr. Franca Močnika N.N. 100.000; namesto cvetja na grob pokojni Viktoriji Dornik – Maraž družina Dominik Humar 100.000, Slavica 30.000, Zana Mizerit vd. Dornik 30.000, sin Bruno briše dolg cerkve (za župnišče) 500.000; ob krstu Lare Škorjanc botra in nona 200.000; letnik 1930 ob srečanju za 70. rojstni dan 100.000; letnik 1950 ob srečanju z Abrahamom 100.000; letnik 1940 ob srečanju za 60. rojstni dan 250.000; dar za cerkev N.N. 80.000, N.N. za ogrevanje 50.000; za ogrevanje Milka Ciglič 70.000 lir.

ZA PRIZADETE PO POVODNJI V LOGU POD MANGARTOM: letnik 1950 ob srečanju z Abrahamom 100.000, letnik 1930 ob srečanju za 70. rojstni dan 300.000, nekateri člani župniškega občestva 2.630.000 lir.

ZA LAČNE OTROKE: N.N. 50.000; N.N. z Jazbin 30.000 lir.

ZA CERKVENI PEVSKI ZBOR: namesto cvetja na grob pokojni Viktoriji Dornik – Maraž Darko Dornik z družino 50.000; novoporočenca Maria in Adelchi Sbuelz 200.000 lir.

ZA CERKEV NA JAZBINAH: v spomin na g. S. Šuligoja ob tretji obletnici smrti (za nove orgle - Jazbine) N.N. 100.000; za nove orgle N.N. (Jazbine) 100.000 lir.

ZA ŠTEVERJANSKI VESTNIK: Klementina Humar vd. Ušaj 25.000, družina Emila Miklusa iz Gorice 50.000, Klanjšček in Mervič Cvetka 10.000 lir.

SMRTI:

VIKTORIJA DORNIK vd. MARAŽ

Viktorija je bila rojena med I. svetovno vojno kot zadnja od 11 otrok. Oče je bil Blaž, mati pa Frančiška Komjanc. Rojena je bila v Kozani 15. aprila 1917 in krščena – zaradi vojnih razmer v Medani 21. aprila istega leta. Več otrok je umrlo v otroški dobi, zdaj pa živi samo še sestra Angelina.

21. februarja 1939 se je poročila v Števerjanu z domačinom Leopoldom Maražem. Rodilo se jima je pet otrok: Leopold, Bruno, Roman, Katja in Damijana, ki je umrla kot dojenček zaradi bolezni, ko še ni bila stara dva meseca.

24. avgusta 1978 ji je umrl mož Leopold in od tedaj je živela sama na Bonušču do letošnje pomladi, ko je začela hujšati zaradi starostne bolezni. Nekaj mesecev je bila gostja v Zavodu sv. Družine v Gorici, kjer se je prav dobro počutila; bolezen pa je bila neizprosna in je zelo hitro napredovala.

Potem, ko je bila le en teden v bolnišnici pri sv. Justu v Gorici, je tam mirno zaspala v sredo 15. novembra t. l. Pogreb je bil 17. novembra v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu. V lepem in hvaležnem spominu jo bodo ohranili otroci, vnuki in pravnuki, ki jih je pokojna imela zelo rada.

Draga Viktorija, mi vsi Vam iz srca želimo, da se po tolikem trpljenju spočijete v dobrem Bogu!

SALA MARCELLA VD. HLEDE

Pokojna se je rodila 13. novembra leta 1919 v kraju Negrar pri Veroni. Bila je italijanskega rodu. Starši so bili Vittorio Sala, oče in mati Angela Pasini, brat Francesco je že pokojni, sestra Maria še živi. Družina je več let bivala v kraju Caselle pri Veroni in se nato preselila v sosednji kraj Sommacampagna, kjer še danes živi 85-letna sestra Maria s hčerko in sinom.

Zaradi pomanjknja se je mlada Marcella, kot mnogi drugi v tistih letih, podala v Nemčijo v mesto Leipzig in se tam zaposlila kot delavka na veliki kmetiji. Tam na tujem se je njena pot srečala z mladim Števerjancem, ki je prav tako kot ona šel iskat delo in boljše življenjske razmere v Nemčijo. Z Albinom Hledetom se je poročila 9. februarja leta 1943 v kraju Caselle pri Veroni. Po poroki sta se skupaj vrnila v Števerjan in se tu naselila. Najprej sta našla začasno zatočišče v sedanjem Sedejevem domu, kasneje v Gabrskem koncu in dokončno v hišici, ki je stala na dvorišču pod Sedejevim domom »pod Borovci«.

Še zmeraj je bila vojna in razmere vse težje. V tem skoraj brezizhodnem položaju sta poslušala gospoda župnika Sedeja in njegov nasvet: Albin se je vrnil na delo v Nemčijo, Marcella pa k svojim staršem, kjer je našla varno zavetje.

Po vojni so živeli v hišici pod Borovci in še naprej bili koloni kot večina Števerjancev, Albin je dobil delo v tovarni v Podgori, kjer je ostal do upokojitve. Ob agrarni reformi jim je uspelo odkupiti nekaj zemlje in si postaviti v Britofu lep dom. V zakonu so se jima rodili trije sinovi Edi, Lojze in Bruno ter hčerka Maria. Tako je Marcella prišla iz čisto italijanskega okolja pri Veroni v majhno slovensko vas Števerjan. Tu ni poznala nikogar; še težje pa je bilo zadnje, ker ni razumela niti besedice slovenskega jezika. Z leti se je naučila slovenščine in se do smrti vedno pogovarjala z domačimi v slovenskem jeziku. Z možem, hčerko in tremi sinovi je vedno govorila slovensko, svojega materinega jezika pa ni nikoli pozabila. V veliko veselje ji je bilo rojstvo treh vnukov in dveh vnukinj.

Po moževi smrti, septembra leta 1987, je živela sama v Britofu ob skrbni pomoči svojih najdražjih. V veliko pomoč ji je bil »podedovani« vnuček Gabrijel, ki je rad vsak dan zahajal k njej, se z njo pogovarjal, pel in se igral: zanj je bila to pač njegova nona!

V Marcellinem življenju ni manjkalo težkih trenutkov, vedno je imela nemajhne težave z zdravjem. Kjub temu pa je pogumno vztrajala in se kot močna žena borila do konca, da bi bilo njeno življenje čim boljše. Bila je izredno mirnega značaja, tiha in brez kakeršnihkoli potreb. Njena temeljna krepost pa je bila dobrotam ki jo je izkazovala vsem, bolj s svojim milim nasmehom kot z besedami. Tudi ob smrti ni hotela biti v breme nikomur: po treh dneh bivanja v bolnišnici v Gorici je mirno zaspala v Gospodu v soboto, 16. decembra. Pokojno snu pospremili na zadnje pot 18. decembra. Mi vsi ji želimo, naj se spočije v dobrem Bogu in se ji iskreno zahvaljujemo za njen lep zgled krščanske žene in matere.

Društvo »F. B. Sedej«, mešani pevski zbor, uredništvo Vestnika, sekcija Ssk za Števerjan, občinska uprava in člani ansambla Lojzeta Hledeta izrekajo sinom Ediju, Lojzetu, in Brunotu ter hčerki Mariji, vnukom in ostalemu sorodstvu, ob izgubi drage mame in none, iskreno krščansko sožalje.

KUHINJSKI RECEPT

OREHOVE KROGLICE

Potrebujemo: 12 dag čokolade v prahu, 12 dag sladkorja v prahu, 12 dag zmletih orehov, beljak, 2 žlici ruma, kristalni sladkor.

V skledi zmešamo čokolado, sladkor in orehe. Dodamo beljak in rum ter dobro zmešamo. Iz mase oblikujemo za oreh velike kroglice, ki jih povaljamo v kristalnem sladkorju in jih posušimo na zraku. Posušene položimo v papirnate skodelice.

KROMPIRJEVA SOLATA S HRENOVKAMI

Potrebujemo: 1 kg krompirja, 40 dkg hrenovk, ½ dl olja, kis, sol, 2 rdeči papriki, 10 oliv, zelen peteršilj.

Kuhan krompir olupimo in zrežemo na listke. Prav tako skuhamo hrenovke in jih zrežemo na kolesca. Potresemo s sesekljanim peteršiljem. Opranim paprikam odstranimo semena in zrežemo na kratke rezance. Olive razpolovimo. Vse skupaj rahlo zmešamo. Solimo, polijemo z oljem in kisom in premešamo. Solata naj nekoliko stoji, da se marinira.

NADEVANA ŠTEFANOVA PEČENKA

Potrebujemo: 60 dag zmlatega različnega mesa, 1 čebulo, 2 stroka česna, 1 žemljo (kruh), 1 kavno žličko peteršilja, ščepec majarona, 3 kisle kumarice, 1 žlico olja, 6 jajc, poper, gorčico, sol, 1 žlica kisle smetane (margarina).

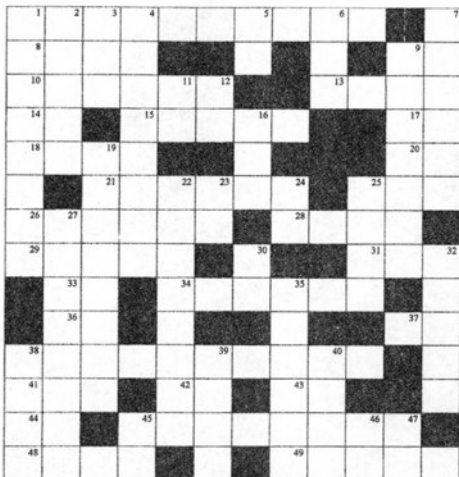
Olupimo in sesekljamo čebulo, česen, peteršilj. V zmleto meso zmešamo 2 jajci, sol, poper, gorčico. Na žlici olja na hitro prepražimo čebulo, česen, peteršilj, majaron ter takoj vlijemo in zmešamo z mesom. Dodamo v mleku namočeno in ožeto žemljo ter z roko premešamo. Počiva naj 15 minut. Medtem v trdo skuhamo 4 jajca, jih ohladimo v mrzli vodi in olupimo. Pečico ogrejemo na 180°C. Podolgovat model namažemo z mastjo ali margarino, vanj raztegnemo polovico mesa. Po sredini mesa položimo jajca in po dolgem narezane kumare. S preostalim mesom pokrijemo. Pečemo 45 minut. Pečenko namažemo s kisló smetano ali margarino in pustimo v pečici še 5 minut. Ponudimo s pire krompirjem in z graham.

VINSKA OMAKA

Potrebujemo: 4 dag margarine, 5 dag moke, 1/8 l belega vina, 1/8 l goveje juhe ali vode, 3 dag sladkorja, sol, cimet.

Na margarini popražimo moko, pomešamo jo in zalijemo z vinom in juho ali vodo ter kuhamo 15 minut. Sladkamo in solimo. Omako izboljšamo s cimetom in z limonovo lupino. Vinska omaka se poda h kuhani govedini, rižu in testeninam.

KRIŽANKA

VODORAVNO:

1. prestopili smo v novo; 8. organizator javnih prireditev v starem Rimu; 9. Rakič Milan; 10. vrsta jabolke; 13. kamor odteka voda iz žleba; 14. Adler Alfred; 15. italijanska dežela na meji s Švico in Francijo; 17. Sain Louis; 18. železna priprava, ki se jo zabije; 20. nikalnica; 21. veter, ki piha iz spodnje strani; 25. lepilo; 26. podstava, osnova; 28. telefonski, pomladni...; 29. nečedna zadeva, pravda, spor; 31. velika posoda za kopanje; 33. ameriška zdravniška nadaljevanka; 34. bodičasta lupina okoli kostanja; 36. tretja nota; 37. Genova; 38. skrčitev; 41. sredina izmeritve; 42. Torino; 43. prva nota; 44. prislov, ki lahko izraža čas; 45. mesec november; 48. žensko ime; 49. nož.

NAVPIČNO:

1. žgana glina; 2. vzor, popolnost, najvišji cilj; 3. staršev fant; 4. okrasni zimzeleni grm z raznobarnimi cvetovi; 5. literarna zvrst; 6. gozdna bodičasta žival; 7. znamenje, podoba; 9 kar je v skladu s tem, kar obstaja; 11. Torino; 12. najvišja igralna karta; 16. tri v Vidmu; 19. izračunati oddaljenost; 22. nekemu pomagati; 23. Ljubljana; 24. Cape Kennedy; 27. enodneven, kratkotrajen; 30. vrsta žitarice; 32. vrsta češnje; 35. moško ime; 39. orodje za košenje; 40. suknja; 45. šesta nota; 46. afriška kultura; 47. Dail Eireann.

E.D.

**VESEL BOŽIČ, OBILO VERE, MIRU, ZDRAVJA,
LJUBEZNI, ŽELJE DO ŽIVLJENJA, SREČE, VESELJA IN
USPEHA V NOVEM LETU 2001, VAM IZ SRCA VOŠČIJO:**

Uredništvo Števerjanskega vestnika

SKPD »F. B. Sedej«

Mladinski krožek

Mešani pevski zbor

Otroški zbor

Dramska družina

Odbor Festivala.

ANKETA

OHRANITEV VAŠKE OSNOVNE ŠOLE V DRAGAH

Če si želiš jo dopolni in jo po pošti pošlji članom uredništva. Anketa je anonimna. Lepa hvala.

ŽELIMO OHRANITI POUK NA SLOVENSKI OSNOVNI ŠOLI »ALOJZ GRADNIK«
V ŠTEVERJANU, SAJ SMO PREPRIČANI, DA JE TO, ZA ŠTEVERJANSKE OTROKE IN ZA
NAS VSE NASPLOH, NAJBOLJŠE.

- Veš, da 3 učiteljice posvečajo svojo pozornost današnjim samo 17. otrokom? DA NE
- Veš, da učenca/ko čaka šolabus pred hišnim pragom? DA NE
- Veš, da se je pred nekaj leti odvijal v osnovni šoli celodnevni pouk? DA NE
- Veš, da če bo število vpisov še padalo bo obstoj same osnovne šole močno ogrožen, kar bi privedlo do možne ukinitve pouka v Števerjanu; to bi pomenilo konec celotnega vaškega razvoja! DA NE
- Ali ima naša šola kakšne pomanjkljivosti? Če da, navedi jih!.....
.....
- Smisel ankete je v tem, da ponovno ovrednotimo osnovno šolo, ki je bila v zadnjih letih deležna hudega demografskega padca. Si želiš, da bi šola polnoštevilno zaživela? DA NE
- Je važno, da otrok obiskuje osnovno šolo v kraju kjer živi, za njegovo boljšo duševno rast in vključitev v vaško kulturno in družabno življenje? DA NE